

PRZYKŁAD JAKO ARGUMENT W RECENZJACH FILMOWYCH

Grażyna Filip

Abstrakt

Podstawę materiałową podjętych rozważań stanowią recenzje filmowe Zygmunta Kałużyńskiego. Wśród różnorodnych sposobów przekonywania potencjalnego widza zwraca uwagę egzemplifikowanie wypowiedzanych opinii. W celu perlokucji krytyk umiejętnie dobiera przede wszystkim reprezentatywne i poparte autorytetem przykłady obrazów filmowych i/lub ich twórców. Dodatkową ilustracją wypowiedzanych opinii czyni dzieła literatury i sztuki, zakładając, że odbiorca jego artykułów krytycznych jest partnerem w dyskusji na temat kultury.

Słowa kluczowe

argumentacja – przykład – recenzja filmowa

ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE

Podstawę materiałową podjętych rozważań stanowią recenzje filmowe Zygmunta Kałużyńskiego zebrane w tomie *Kanon królewski. Jego 50 ulubionych filmów* (2005) oraz w tomach *Perły kina. Leksykon filmowy na XXI wiek* (Kałużyński – Raczek 2005 – 2006, t. 1 – 5). W formule tytułowej tego artykułu na określenie gatunku publicystycznego uprawianego przez Kałużyńskiego została wymieniona nazwa *recenzja*, jednak autor w swoich tekstach często przekracza ramy recenzji, rozbudowując jej strukturę o elementy różnych rodzajów wypowiedzi: eseju na kanwie filmu, artykułu krytycznego czy też felietonu dyskursywnego.¹ Uprawianie eseistyki pod pretekstem filmu daje krytykowi możliwość prezentowania rozległej wiedzy z różnych dziedzin sztuki i nauki, co potwierdza jego erudycję i zarazem staje się ważnym mechanizmem strategii przekonywania czytelnika. Z kolei w przypadku pozostałych gatunków (artykuły krytyczne i dyskursywna felietonistyka) publicysta stawia tezę lub hipotezę, stosuje dowodzenie obrazowe i wprowadza elementy polemiczne, przytacza argumenty logiczne i emocjonalne, a samemu wywodowi argumentacyjnemu nadaje tok asocjacyjny. Ze względu na strukturalne wyznaczniki uprawianie tego gatunku ściśle wiąże

¹ Szerszą charakterystykę tekstów krytycznych Z. Kałużyńskiego z uwzględnieniem ich cech gatunkowych i stylistycznych przedstawiam w książce *Mistrzowie gry na argumenty – Kałużyński, Treugutt, Bieńkowski* (Filip, 2013, s. 33 – 52).

się z problematyką argumentowania. Na potrzeby prowadzonych analiz recenzja filmowa jest więc szeroko rozumiana jako rodzaj materiału krytycznego łączącego w swej strukturze także inne gatunki publicystyczne.²

Jednym z mechanizmów kształtowania poglądów potencjalnego widza jest argumentacja, która może być rozpatrywana w dwóch aspektach: przedmiotowym i funkcjonalnym. W pierwszym przypadku należy ją rozumieć jako „zespół środków użytych w argumentowaniu, środki te zwane są argumentami”, z kolei argumentacja funkcjonalna jest zdaniem Stanisława Hanuszewicza „czynnością zmierzającą do wywołania u kogoś określonych przeświadczeń” (Hanuszewicz, 2002, s. 137). Można założyć, że w analizie konkretnych wypowiedzi pisanych badany jest przede wszystkim przedmiotowy aspekt argumentacji, zespół środków leksykalnych użytych w argumentowaniu. Na podstawie analizy przedmiotowej można natomiast zrekonstruować funkcjonalny aspekt argumentowania z uwzględnieniem także kontekstu pragmatycznego wypowiedzi (wiedzy encyklopedycznej, wiedzy o nadawcy, o odbiorcy, o celu komunikatu itp.). Wśród różnorodnych sposobów przekonywania stosowanych w dyskursie krytycznym Zygmunta Kałużyńskiego zwraca uwagę egzemplifikowanie wypowiedzianych opinii.³

Argumentum ab exemplo polega na odwołaniu się do przykładu jakiegoś argumentu, którego właściwości posłużą nadawcy jako przesłanki do uzasadnienia tezy. Tego rodzaju argumentowanie ma według Krzysztofa Szymanka różne zastosowania (Szymanek, 2004, s. 46), spośród których w przyjętej podstawie materiałowej zwracają uwagę przede wszystkim trzy: zastosowanie przykładu jako podstawy do wniosku przez analogię, jako wskazanie wzoru do naśladowania oraz jako uzasadnianie ocen, co w analizowanych tekstach wydaje się implikacją przekonywania przez analogię i wzór. Jedną z konstytutywnych cech recenzji jest bowiem wyrażenie oceny i jej umotywowanie. W efekcie charakterystyczną cechą krytyk Kałużyńskiego jest nakładanie się różnych sposobów przekonywania, argumentów z przykładu, autorytetu i porównania. Jest to zależne zarówno od konkretyzowania pojęcia

² Hybrydyczność gatunków krytycznych stanowi temat tekstologicznych dyskusji toczących się od ubiegłego wieku do czasów współczesnych. Do przeciwników tej tendencji w publicystyce kulturalnej należy np. Z. Irzyk, według którego zasada felietonu jest szkodliwa w pracy recenzenta (Irzyk, 1969, s. 6). Z kolei M. Zaśko-Zielińska uważa łączenie gatunków za poważne wyzwanie dla autora tekstu krytycznego, podkreślając, że recenzja i felieton wykazują cechy wspólne, fatyczność i impresywność (Zaśko-Zielińska, 1999, s. 99 – 100).

³ Inne sposoby argumentowania w krytyce Kałużyńskiego przedstawiam w książce *Mistrzowie gry na argumenty – Kałużyński, Treugutt, Bienkowski* (Filip, 2013) oraz w artykule *Sposoby przekonywania czytelnika w recenzjach melodramatów i filmów erotycznych (w druku)*.

przykładu, jak również od struktury wypowiedzi argumentowej. Prowadząc językowe obserwacje na temat argumentacji z przykładu w tekstach Kałużyńskiego, koncentruję zatem uwagę na tych fragmentach wypowiedzi, które zawierają wyraźny eksponent egzemplifikacji.

Egzemplifikacje mogą być różnie sygnalizowane. Najczęściej krytyk wprowadza do struktury wypowiedzi sam leksem *przykład*, wyrażenie *na przykład* lub *oto przykład*, czy też skrót *np.* Tego typu konstrukcje syntaktyczne stanowią dla czytelnika odwołanie wprost do rodzaju argumentacji. W analizowanym materiale uwagę zwracają również inne wykładniki ilustrowania przykładem, jak odsyłacz *patrz* typowy dla stylu naukowego np.: „(*patrz*: Sartre, Camus, Simone de Beauvoir itd.)” (KK, s. 259);⁴ „(*patrz*: «Skaza», «Homo Faber», «Mężowie i kochankowie» itp.)” (MS, s. 191).

Przykłady przytaczane przez krytyka w funkcji ilustracji bywają także ujmowane w nawias jako konstrukcje o charakterze parentezy. Podstawową funkcją nawiasu jest sygnalizowanie drugoplanowości zawartych w nim treści w stosunku do treści poza nawiasem. Egzemplifikacje stają się wówczas rodzajem dygresji uzupełniającej tekst główny, dopowiedzeniem nasuwającym się krytykowi na podstawie wątku narracji.

Kolejnym sposobem wkomponowywania przykładu w strukturę wypowiedzi jest stosowanie form rozkaznikowych bezpośrednio odwołujących się do pamięci rozmówcy. Taka struktura wypowiedzi argumentowej występuje w zapisanych dyskusjach Zygmunta Kałużyńskiego z Tomaszem Raczkim, specjalistów dysponujących podobnym zakresem wspólnej wiedzy. Oto fragmenty rozmów na temat filmów sensacyjnych: *niech pan wspomni film «Synalek»*; *proszę sobie przypomnieć «Sublokatorkę»* (SSF, s. 322); *niech pan weźmie «Ojca chrzestnego» czy «Chłopców z ferajny»* (SSF, s. 138).

Sposobem sygnalizowania przykładów może być również ich graficzne wyróżnienie wielką literą bez innych leksykalnych wyznaczników jak we fragmencie:

„Straszy nas się ostatnio i szantażuje nowoczesnością, komputerami, które mogą wywłaszczać z osobowości, Internetem, który wyłącza myślenie, światem wirtualnym, który staje się lepszy od prawdziwego; *bohater TRUMAN SHOW* spędza życie w sztucznym atelier telewizyjnym, nie zdając sobie z tego sprawy, w *EXISTEZ* zabłąkani w grę komputerową zagrażającą śmiercią nie mogą z niej wybrnąć, w *BYĆ JAK JOHN MALKOVICH*

⁴ Rozwiązanie skrótów jest dołączone do wykazu źródeł. Por. Kałużyński (2005) oraz Kałużyński i Raczek (2005, 2006).

przestajemy rozróżniać, czy jesteśmy w elektronice czy w codzienności” (SSF, s. 12)

Wymienione wyznaczniki argumentacji przez przykład mogą występować w analizowanych wypowiedziach bez względu na bezpośredni cel zastosowania argumentu, dowodząc kreatywności autora świadomie korzystającego z przedstawieniowych i perlokucyjnych możliwości języka.

PRZYKŁAD JAKO PODSTAWA DO WNIOSKOWANIA PRZEZ ANALOGIĘ

Zdaniem Chaima Perelmana posługiwanie się analogią jest jedną z najbardziej charakterystycznych cech komunikacji i nieformalnego rozumowania (Perelman, 2002, s. 131). Mechanizmy percepcji i posługiwanie się językiem opierają się na zasadzie porównywania denotatów i desygnatów odnoszących się do ich zakresów pojęciowych, co jest efektem naturalnej skłonności człowieka do porównywania osób, zjawisk, rzeczy itd. w celu ustalania wspólnego gruntu. Ida Kurcz podkreśla, że w ujęciu psycholingwistycznym wspólny grunt rozumiany jest jako suma podzielanych przekonań, opinii, supozycji, przy czym nie chodzi o to, by osoby dzielące wspólny grunt miały identyczne poglądy, lecz o to, by swe poglądy znały. Zdaniem autorki jest to podstawą koordynacji wszystkich czynności, także dyskursu opartego na wspólnej wiedzy jako wyznaczniku jego przebiegu (Kurcz, 2005, s. 155). Założenia te są istotne ze względu na właściwy recenzjom efekt perlokucji. Krytykowi łatwiej jest przekonać kogoś, kto podziela jego poglądy, dlatego prezentuje je czytelnikowi jako partnerowi w dyskusji na temat filmu, by ten mógł je poznać.⁵ Prezentacja krytycznych poglądów poparta jest przykładem (często o mocy autorytatywnej), co dodatkowo schlebia wiedzy czytelnika (autor zakłada, że czytelnik trafnie odczyta odniesienie), natomiast sama wypowiedź przyjmuje strukturę analogii typowej dla pojęciowania świata. Połączenie tych strategii przekonywania zwiększa szanse nadawcy na osiągnięcie zamierzonego wpływu.

W celu ustalenia podobieństw Kałużyński zestawia w swoich tekstach wybrane składniki widowiska filmowego z uznanymi przykładami odznacza-

⁵ Postrzeganie czytelnika jako równoprawnego uczestnika dyskursu na temat filmów ma swoje leksykalne wyznaczniki w strukturze wypowiedzi krytycznych Zygmunta Kałużyńskiego. Interesującym mechanizmem perlokucyjnym są np. semantyczne role kreowane przez autora w tekstach recenzji: *widza*, *kinomana*, *bywalca kin*, *sprawozdawcy*, a tylko sporadycznie *recenzenta* lub *krytyka* (por. Filip, 2013, s. 53 – 78).

jącymi się, jego zdaniem, wspólną cechą semantyczną. Struktura argumentacji przyjmuje dwuczłonową konstrukcję porównawczą ze wskaźnikami zespolenia na zasadzie analogii: *jak, tak jest w, taki jak, jak na przykład, podobny, nie inny*. Dobór przykładów jest ważnym elementem argumentacji, ponieważ potencjalny widz zostaje włączony do dyskursu o filmie jako uczestnik o takim samym zakresie wspólnej wiedzy jak krytyk. Mając podobną wiedzę, odbiorca przyznaje rację krytykowi, gdy ten ilustruje przykładami: podobieństwo rodzimych produkcji do klasycznych pozycji filmowych, podobieństwo bohaterów filmowych z przywołaniem nazwiska twórcy filmu będącego podstawą porównania, sposoby filmowych prezentacji uczuć i problemów psychologicznych człowieka, tradycje współczesnej wirtualności (*Bosch, pisarze, mitologia grecka* jako podargumenty przykładowe), czy też – bardzo często – literackie tradycje gatunków filmowych i sylwetek bohaterów.

W efekcie czytelnik odbiera prezentowany pogląd na temat filmu przez pryzmat nobilitującego odpowiednika-przykładu. Na interpretację nakładają się konotacje i asocjacje związane z przywoływaną analogią. Kałużyński sugestywnie dobiera podstawy do wnioskowania przez podobieństwo, dysponując rozległą wiedzą i odczytaniem nie tylko w dziedzinie sztuki filmowej.

PRZYKŁAD JAKO WZÓR DO NAŚLADOWANIA

Ten sposób argumentowania przez egzemplifikację ściśle wiąże się z argumentem z autorytetu. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na punkty zbieżne obu rodzajów argumentacji wyróżnione przez Chaima Perelmana (2002, s. 127). Zgodnie z psychologicznymi predyspozycjami człowieka przykładem wzorcowym może być tylko osoba podziwiana, mająca autorytet i darzona społecznym szacunkiem. Autorytatywność wzorca do naśladowania jest nie tylko konsekwencją pełnionej funkcji lub pozycji zajmowanej w społeczeństwie, ale także wynika z kompetencji. Z tego względu autorytetem w recenzjach może być również ich autor jako specjalista w swojej dziedzinie.⁶ Wspólną cechą obu sposobów przekonywania jest również fakt, że podobnie jak argument z autorytetu przekonywanie przez przykład zakłada, że przywoływany autorytet/wzór ze względu na swój prestiż jest gwarantem rozważanego działania, także ewentualnego przyjęcia czyichś poglądów. Perelman podkreśla również bogactwo argumentacji przez wzór polegające na

⁶ Ten aspekt argumentowania z autorytetu omawiam w książce *Mistrzowie gry na argumenty* (Filip, 2013, s. 148 – 154).

możliwości wyeksponowania w wypowiedzi dowolnego aspektu wzoru zależnie do sytuacji komunikacyjnej (Perelman, 2002, s. 130).

W przypadku recenzji Kałużyńskiego każde przytoczenie przykładu można uznać za reprezentatywne i w pewnym sensie wzorcowe, skoro ma wywrzeć wrażenie na czytelniku i wpłynąć na jego opinię o filmie. Semantyczna klasyfikacja wypowiedzi argumentacyjnych przez przykład jest więc zależna od interpretacji tekstu. Opierając się na takim założeniu, za kryterium doboru fragmentów przyjmuję leksykalne wyznaczniki *bycia komuś/czemuś wzorem*, czyli „bycia tym, kogo/co należy, warto naśladować, kto/co jest najlepszym przykładem, ideałem”. Tekstowym eksponentem tak rozumianej argumentacji jest leksem *wzór*, np.: „«Fargo» był to ironiczny dramat *na wzór kryminalów z lat 40'* (SSF, s. 278); a także określenia superlatywne jako jednostki leksykalne wyrażające w konstrukcjach syntaktycznych uznanie, zachwyt, np.: *najlepszy film w historii kina* (EL, s. 346), *dzieło niewątpliwe* (KK/ PK, s. 193), *film niemający konkurencji* (KK, s. 163), *wybitny* (SSF, s. 21).

Superlatywną funkcję jednostki leksykalnej może sygnalizować także wykrzyknik stosowany po stwierdzeniach, na które krytyk kładzie silny nacisk, chcąc zwrócić uwagę odbiorcy. Takie zastosowanie znaku interpunkcyjnego jest charakterystyczne dla wypowiedzi krytyka, który wykrzyknikiem podkreśla nazwiska stawiane za wzór: *na przykład Dostojewski!* (KK, s. 241).

W tekstach Kałużyńskiego typowa argumentacja przez wzór wydaje się zdominowana przez pozostałe sposoby zastosowania, omówioną wcześniej analogię i uzasadnianie ocen. Jest to motywowane charakterem publicystyki autora, problematyką, celem i adresem odbiorczym jego artykułów.⁷

SPOSÓB UZASADNIANIA OCEN

Istota tej funkcji egzemplifikowania sprowadza się do wyrażenia przez nadawcę opinii i zilustrowanie jej przykładami w celu poparcia swoich poglądów. Ze struktury wypowiedzi argumentowej nie wynika wnioskowanie przez podobieństwo. Sposób uzasadniania ocen bliski jest w tym przypadku argumentacji przez wskazanie na autorytet, ponieważ chcąc uzasadnić swój pogląd i w konsekwencji przekonać odbiorcę, nadawca musi dobrać przykła-

⁷ O innych motywacjach argumentacji przez przykład pisze M. Smoleń-Wawrzusiszyn, analizując prozę retoryczną Jana Śniadeckiego. Na podstawie wnikliwej analizy wystąpień rektorskich oraz tekstów publicystycznych autorka zwraca uwagę na dwa aspekty zastosowania egzemplifikacji przez oświeceniowego uczonego – dydaktyczny i polemiczny (Smoleń-Wawrzusiszyn, 2007).

dy uznawane za prestiżowe i reprezentatywne, cenione w dziedzinie, na którą się powołuje w swojej wypowiedzi. Celem tego rodzaju zabiegów narracyjnych jest wywarcie wrażenia na osobie przekonywanej. W recenzjach Kałużyńskiego zastosowanie *exemplum* do uargumentowania przedstawianej opinii stanowi obszerną grupę różnie konkretyzowanego przykładu. W kontekście egzemplifikacji mogą być zamieszczane określenia waloryzujące np. *wybitny film Hitchcocka «Notorious»* (SSF, s. 45), dzięki czemu uzasadnienie oceny za pomocą przykładu zostaje połączone z argumentacją przez wzór do naśladowania. W funkcji argumentów krytyk stosuje tytuły reprezentatywnych filmów – *na przykład film «Droga do zatracenia». Albo «Femme Fatale» Briana De Palmy. «Bezsenna» to trzeci przykład* (SSF, s. 28); przykłady z literatury klasycznej – *Na przykład poemat Thomasa Stearnsa Eliota KRAJ SPUSTOSZONY* (SSF, s. 253); przykłady z dziedziny muzyki – Strauss, Lehar (SSF, s. 42), *«Piękna Helena» Offenbacha* (SSF, s. 42); z dziedziny malarstwa – *Na przykład taki Picasso, który był geniuszem plastyki* (EL, s. 227), *na przykład awangarda francuska* (RNK, s. 201).

Opiniowanie recenzowanego filmu za pomocą odwoływania się do przykładu innego uznanego filmu jest metodą stosowaną w recenzjach różnych gatunków: filmów sensacyjnych, science fiction, w ekranizacjach literatury, komediach i animacjach. Przy założeniu, że po recenzje filmowe sięgają czytelnicy zainteresowani problematyką kina, a co za tym idzie, dysponujący określoną wiedzą na ten temat, argumentowanie za pomocą uznanych tytułów jest skuteczną strategią ich przekonywania.

PRZYKŁAD PRZECIWIENSTWA

Marek Kochan wymienia wśród technik erystycznych także przykład przeciwności (*exemplum in contrarium*). Technika zwana „latająca ryba” polega na obalaniu ogólnej tezy przez podanie jednostkowego przykładu jej przeczącego. Potocznym ekwiwalentem tej metody jest stwierdzenie, że od każdej zasady są wyjątki. Autor zastrzega, że pojedynczy przykład nie tyle stanowi rzeczywisty argument na obalenie jakiejś tezy, co raczej służy wywołaniu takiego wrażenia na odbiorcach (Kochan, 2005, s. 131 – 132). W tekstach Kałużyńskiego można odnaleźć poświadczenia zastosowania „latającej ryby”, ponieważ celem jego wypowiedzi jest właśnie wywołanie odpowiedniego wrażenia na odbiorcach i nakłonienie do podzielenia poglądów krytyka. Przykład przeciwności jako argument może być konkretyzowany przez

przywołanie nazwiska znanej postaci historycznej lub filmowej/literackiej jak we fragmencie dotyczącym problematyki moralności w kinie:

„Co prowadzi do pomyłek: bo moralność tyczy wartości akcji, zaś ocena osobista tego, kto ją wykonuje, może być myląca. *Na przykład Bismarck czy Wilhelm II* byli wzorowymi patriotami, lecz ich funkcjonowanie było zbrodnicze. *Marszałek Rommel był przykładem* wojskowego, zaś Szwejk był sabotażystą, dezertorem i defetystą, lecz wolę go tysiącrotnie”. (KK, s. 344)

Za pomocą „latającej ryby” Kałużyński ilustruje w swoich tekstach także problematykę kultury, jej znajomości, motywacji czy różnic w jej odbiorze:

„Okazuje się, że Amerykanie mają autorów z wieku XIX, o których my wiemy niewiele. *Na przykład Edith Wharton*, według której nakręcono ten film [«Wiek niewinności», przyp. G.F.]. Należy ona do klasyków, o których uczy się w szkołach amerykańskich, a z którymi my się nie stykamy”. (EL, s. 340)

W przypadku tekstów krytyki artystycznej Zygmunta Kałużyńskiego argumentacja przez przykład jest jedną z najczęściej stosowanych strategii przekonywania potencjalnego widza. W celu perlokucji krytyk umiejętnie dobiera przede wszystkim reprezentatywne i poparte autorytetem przykłady obrazów filmowych i/lub ich twórców. Dodatkową ilustracją wypowiedzianych opinii czyni również dzieła literatury i sztuki, zakładając, że odbiorca jego artykułów krytycznych jest partnerem w dyskusji na temat kultury. Oznacza to, że czytelnik posiada wiedzę człowieka wykształconego na klasycznych wzorcach albo też, zainspirowany wypowiedziami krytyka, po tę wiedzę sięgnie.

BIBLIOGRAFIA

- Filip, Grażyna: *Mistrzowie gry na argumenty* – Kałużyński, Treugutt, Bieńkowski. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2013.
- Hanuszewicz, Stanisław: *Argument i argumentacja z punktu widzenia fallibilizmu*. W: Śarnecka-Biały, Ewa – Trzciniecka-Schneider, Irena (red.): *Komunikaty i argumenty*, seria: Dialogikon, vol. XI. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2002, s. 137 – 144.
- Irzyk, Zbigniew: *Główne grzechy recenzentów*. *Kierunki*, nr 3, s. 1 – 7.
- Kałużyński, Zygmunt: *Kanon królewski: Jego 50 ulubionych filmów*. Michałów – Grabina: Instytut Wydawniczy Latarnik 2005.
- Kałużyński, Zygmunt – Raczek, Tomasz: *Perły kina: Leksykon filmowy na XXI wiek, t. I, Sensacje i science fiction*. Michałów-Grabina: Instytut Wydawniczy Latarnik im. Zygmunta Kałużyńskiego 2005.
- Kałużyński, Zygmunt – Raczek, Tomasz: *Perły kina. Leksykon filmowy na XXI wiek, t. IV, Miłość i seks*. Michałów-Grabina: Instytut Wydawniczy Latarnik im. Zygmunta Kałużyńskiego 2006.
- Kałużyński, Zygmunt – Raczek, Tomasz: *Perły kina. Leksykon filmowy na XXI wiek, t. V, Rarytasy*,

- niewypały i kurioza. Michałów-Grabina: Instytut Wydawniczy Latarnik im. Zygmunta Kałużyńskiego 2006.
- Kochan, Marek: Pojedynyk na słowa: Techniki erystyczne w publicznych sporach. Kraków: Znak 2005.
- Kurcz, Ida: Psychologia języka i komunikacji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar 2005.
- Perelman, Chaim: Imperium retoryki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2002.
- Smoleń-Wawrzusiszyn, Magdalena: Egzemplifikacja jako metoda argumentacji w prozie retorycznej Jana Śniadeckiego. W: Książek-Bryłowa, Władysława – Nowak, Małgorzata (red.): Język polski: Współczesność. Historia, t. VI. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2007, s. 399 – 414.
- Symanek, Krzysztof: Sztuka argumentacji: Słownik terminologiczny. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2004.
- Wojtak, Maria: Gatunki prasowe. Lublin: Wydawnictwo UMCS 2004.
- Zaśko-Zielińska, Monika: Recenzja i jej norma gatunkowa. Poradnik Językowy, 1999, s. 96 – 107.

Example as an Argument in Film Reviews

Abstract

Zygmunt Kałużyński's film reviews are the background of the deliberation taken in this article. In large variety of means of convincing the potential spectator the one which focuses attention is exemplification of opinions. To make a perlocution the critic chooses mainly representative and supported by authority examples of films and/or their creators. Additional illustration of the opinions are works of literature and art, chosen while assuming that the recipient of his critical articles is his partner in the discussion on culture.

Keywords

argumentation – example – film review

Grażyna Filip (1964) jest profesorem Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz kierownikiem Zakładu Retoryki i Pragmatyki Komunikacyjnej w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. W obrębie jej naukowych zainteresowań mieszczą się zagadnienia z zakresu stylistyki, semantyki oraz argumentacji. Przedmiotem rozważań językoznawczych czyni przede wszystkim wypowiedzi publicystyczne, internetowe oraz użytkowe. W swoich publikacjach ukazuje różne aspekty współczesnego języka polskiego, korzystając z dorobku psycholingwistyki i socjolingwistyki.

Dr hab. prof. UR Grażyna Filip

Instytut Filologii Polskiej
Wydział Filologiczny
Uniwersytet Rzeszowski
al. Rejtana 16C
35-959 Rzeszów
Polska

gfilip@ur.edu.pl